

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Kommunal- og distrikstdepartementet
Kultur- og likestillingsdepartementet
Kunnskapsdepartementet
Samferdselsdepartementet

Utviklingsavtale mellom regjeringen og KS om videreutvikling av gode lokalsamfunn og bærekraftige velferdstjenester

Avtalen er forankret i konsultasjonsordningen mellom regjeringen og kommunesektoren, representert ved KS. Avtalen bygger på dialog mellom partene i konsultasjonsordningen om de generelle rammebetingelsene for kommunesektoren.

Formålet med avtalen er at staten, representert ved Helse- og omsorgsdepartementet (koordinerende departement), Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Samferdselsdepartementet, og kommunesektoren, representert ved KS, i fellesskap skal bidra til å videreutvikle gode lokalsamfunn og bærekraftige velferdstjenester i møte med en aldrende befolkning. Avtalen tar utgangspunkt i Meld. St. 24 (2022–2023) *Meistring og fellesskap – Bu trygt heime* og innrettes som en overordnet og tverrsektoriell utviklingsavtale for å bidra til en samordnet innsats i møte med den demografiske utviklingen. Avtalen vil omfatte temaer som inngår i andre stortingsmeldinger, strategier og prosesser¹, men avgrenses mot tiltak som fremgår i andre avtaler som:

- Avtale om kvalitets- og kapasitetsøkning i praksis for helse- og sosialfagstudenter 2022–2025
- Avtale mellom regjeringen og KS om videreutvikling av helsefellesskapene for en mer sammenhengende helse- og omsorgstjeneste
- Samarbeidsavtale mellom Helse- og omsorgsdepartementet og KS om digital samhandling og helseteknologi i helse- og omsorgstjenestene i kommunene.

Arbeidet skal forankres i nasjonale rammer, men med sterk vekt på lokale løsninger innenfor rammen av det lokale selvstyret. Avtalepartene skal bidra til at den nasjonale politikken blir realisert og konkretisert på regionalt og lokalt nivå, og ut fra kommunenes behov. Staten skal bidra til at styringssignalene til kommunene er samordnet.

Partene er enige om at kommunene står overfor utfordringer som følge av demografiske endringer, som må løses i samarbeid mellom ulike sektorer på en bærekraftig måte ved best mulig effektiv utnyttelse av de samlede ressursene og gjennom innovasjon og nytenkning. Kommunene har over lengre tid arbeidet med konkrete tiltak for å bidra til inkluderende og

¹ Som f.eks. Meld. St. 15 (2022–2023) Folkehelsemeldinga, Meld. St. 23 (2022–2023) Opptrappingsplanen for psykisk helse, Meld. St. 9 (2023–2024) Nasjonal helse- og samhandlingsplan, Meld. St. 8 (2022–2023) Menneskerettar for personar med utviklingshemming – Det handlar om å bli høyrst og sett, Rom for deltakelse - regjeringens kulturfrivillighetsstrategi (2023–2025) mv.

gode lokalsamfunn, sikre bærekraftige tjenester og for å fremme kvalitet i tjenestetilbudet. Partene er enige om å understøtte dette arbeidet videre, og stimulere til enda raskere spredning av god praksis på tvers av kommuner. Partene vil gjennom avtalen sikre en god og jevnlig dialog om tiltak og virkemidler for å nå målene. Avtalepartene legger vekt på godt samarbeid basert på fleksibilitet, tillit og åpen informasjonsutveksling.

Avtalepartenes forpliktelser

Partene vil legge til rette for felles involvering i prosesser som vil få vesentlige konsekvenser for både innbyggere og kommunene.

Partene er enige om at arbeidet skal legge vekt på kommunale og regionale løsninger innenfor rammen av lokalt selvstyre.

Partene er enige om at demografiendringene med en aldrende befolkning krever tverrsektorielt arbeid og må tilnærmes som en samfunnsutfordring.

Partene vil sikre en god dialog om utforming, oppfølging og videreutvikling av nasjonale strategier og tiltak, samt bidra til at disse forankres i kommunene.

Helse- og omsorgsdepartementet vil på vegne av berørte departementer bidra til at underliggende etater og statsforvalterembetene samarbeider med KS om oppfølging av denne avtalen.

Helse- og omsorgsdepartementet, i samarbeid med Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet, Kultur- og likestillingsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Samferdselsdepartementet vil legge til rette for at kommunene kan finne lokale løsninger og arbeide for at kommunenes rammebetingelser gir kommunene muligheter til å videreutvikle lokalsamfunnet og tjenestene til det beste for innbyggerne, i tråd med Meld. St. 15 (2022–2023) *Folkehelsemeldinga* og Meld. St. 24 (2022–2023) *Meistring og fellesskap – Bu trygt heime*.

KS vil bidra til at kommunene samarbeider med statlige etater om oppfølging av denne avtalen, og bidra til å gjøre avtalen kjent i kommunene.

KS sikrer medvirkning fra kommuner og fylkeskommuner gjennom egne medlemsorganer.

Særskilte samarbeidsområder mellom partene i avtaleperioden

- Bidra til levende og aldersvennlige lokalsamfunn, gjennom gode møteplasser, tilpasset transport osv. (HOD, KUD, SD og KS).
- Bidra til aktivitetsfremmende og universelt utformede lokalsamfunn for alle aldersgrupper (HOD, KUD og KS).
- Bidra til at alle kommuner utvikler en egen frivillighetspolitikk (KUD, HOD og KS).
- Samarbeide om et tydeligere budskap om forventningsavklaringer og tiltak som kan bidra til å dempe bemanningsbehovet, samtidig som innbygger får gode helse- og omsorgstjenester (HOD og KS).
- Bidra til en kunnskapsbasert tilnærming til behov og tiltak i boligpolitikken, herunder flere aldersvennlige boliger i tråd med eldreboligprogrammet (KDD, HOD, AID og KS).

- Videreføre plansamarbeidet med KS gjennom kartlegging og utredning av framtidige behov for heldøgns omsorgstilbud og andre botilbud (KDD, HOD og KS).
- Bidra til å utvikle arbeidsformer og organisering av tjenester som støtter opp under målet om heltidskultur, bedre ledelse og tverrsektorielt samarbeid (AID, HOD og KS).
- Bidra til å løse utfordringene med personellmangel, jf. helsepersonellkommisjonen, gjennom forsøk som bidrar til endret oppgaveorganisering og inkludering av arbeidskraft uten fagkompetanse (AID, HOD og KS).
- Understøtte kommunesektorens ansvar for riktig og nødvendig kompetanse (KD, HOD og KS).
- Arbeide for å tilrettelegge for mer samlokalisering av tjenester og teamarbeid i kommunene (HOD og KS).
- Utvikle strategier for å sikre tilstrekkelig kompetent arbeidskraft med tverrfaglig bredde og generalistkompetanse (HOD, KD og KS).
- Arbeide for å styrke kommunenes ordinære planarbeid gjennom å spre og tilgjengeliggjøre verktøy for kartlegging av behov, framskrivninger, monitorering, mv. (HOD, KDD og KS).
- Arbeide for at tjenestene jobber mer forebyggende og helsefremmende slik at den enkelte settes bedre i stand til å leve et godt og selvstendig liv (HOD og KS).
- Bidra til god og tilstrekkelig bruker- og pårørendemedvirkning (HOD og KS).
- Bidra i Rådet for et aldersvennlig Norge.

Avtalen angir mål og overordnede samarbeidsområder, og konkrete tiltak for å nå målene vil bli utarbeidet av partene i fellesskap.

Økonomi

Statens forpliktelser i avtalen tilpasses innenfor de til enhver gjeldende økonomiske rammer som vedtas av Stortinget gjennom de årlige budsjettforslagene. Med forbehold om Stortingets bevilgning, kompenserer Helse- og omsorgsdepartementet KS for oppfølging av avtalen. Kompensasjonen fastsettes i Helse- og omsorgsdepartementets årlige budsjett.

Tidsramme og oppfølging

Partene er enige om å samarbeide om gjennomføring av Meld. St. 24 (2022–2023) *Meistring og fellesskap – Bu trygt heime*. Beskrivelse av oppgaver og arbeidsdeling vil bli nærmere konkretisert av Helse- og omsorgsdepartementet og KS i oppfølgingen av avtalen, herunder sammenheng og avgrensninger til andre avtaler.

Avtalen vil bli fulgt opp gjennom jevnlig kontaktmøter og evalueres årlig i forbindelse med konsultasjonsordningen mellom regjeringen og kommunesektoren.

Avtalen gjelder fra (dato for signering) og til og med 31.12.2028 eller til en av partene ønsker å si den opp. Oppsigelse skal gis med minst en måneds varsel.

Oslo 26.april 2024

For Helse- og omsorgsdepartementet

for KS

Jan Christian Vestre

Gunn Marit Helgesen

For Arbeids- og inkluderingsdepartementet

for Kommunal- og distriktsdepartementet

Tonje Brenna

Erling Sande

For Kultur- og likestillingsdepartementet

for Kunnskapsdepartementet

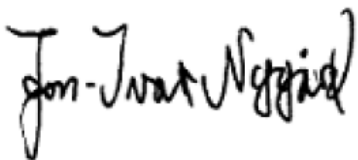

Lubna Jaffery

Oddmund Hoel

for Samferdselsdepartementet

Jon-Ivar Nygård